

PRIMORSKI LIST.

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

„Vse za vero, dom, cesarja!“

„Primorski List“ izhaja 5 in 20 dan vsakega meseca;
ako je ta dan praznik, izide dan poprej.
Velja za celo leto 1 gld., za pol leta 50 novč.

Uredništvo in upravnništvo mu je v Trstu,
Via Fabbri št. 7. — Nefrank. pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo. — Cena za inserate po pogodbi

Tečaj I.

V TRSTU, dné 20. julija 1893.

Št. 14.

Načrti I. slov. katoliškega shoda.

Druga resolucija gledé ljudskih šol se glasi:

„Prvi slov. kat. shod zahteva, da najvišja šolska uprava postavi ljudsko šolo in učiteljske pripravnice na edino pravo pedagoško-didaktično podlago maternega jezika, kakor to zahtevajo državno-osnovni in šolski zakoni, da je torej učni jezik na šolah Slovincem namenjenih slovenski. Zato zahteva kat. shod, da se umaknejo temu nasprotni učni načrti za male šole, kakeršni se nahajajo posebno po slovenskem Koroškem, ter smatra vsako drugačno vredbo ljudskih šol kot nepostavno. Kat. shod nadalje zahteva, naj visoka šolska oblastva v vseh deželah, kjer bivajo Slovenci, to je po Štajarskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem, iz pedagoško-didaktičnih uzrokov skrbé tudi za slovenske manjšine tako, da se povsod, kjer se nahaja postavno število slovenskih otrok, osnujejo katoliške javne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Ako pa število slovenskih otrok ne dosega postavnega števila za ustanovitev slovenske šole, in jih je najmanj deset, naj se otroci v skupni šoli ločijo po maternem jeziku v skupine ali v oddelke. Samo po sebi se razumeva, da ima dotični učitelj več biti obeh učnih jezikov. Sploh pa naj se šolski otroci v vsakem številu, če je le mogoče, v krščanskem nauku podučujejo v svojem maternem jeziku.“

Tako resolucija. Kaj pomenijo besede: pedagoško-didaktično? Mi bi rekli: vzgojevalno-podučevalno, da se namreč mladina svojim duševnim in telesnim zmčnostim primerno vzgaja in podučuje, kar je namen šole v obče, posebno pa ljudske šole. Da se pa doseže ta svrha, je neizogibno potreben materin jezik kot učni jezik v šoli, to je tisti jezik, kateri otroku v domači hiši doni na uho iz ust ljube matere, v katerem edinem je otrok zmožen izražati svoje misli in čute, v katerem edinem zamore tudi otrok v šoli prav razumeti besede učiteljeve. To je tako jasno kot beli dan ter se po vsem svetu pri vseh narodih strogo drže tega edino pravega, iz človeške nature izvirajočega načela, le pri nas Slovincih je bila in je še po mnogih krajih čudna izjema, le otroci slovenskih starišev naj bi se že v prvih razredih ljudske šole vzgajali in podučevali v njim neznanem, povse tujem nemškem ali italijanskem jeziku! Kdo se ne spominja še one presrečne (?) dobe, ko so slovenskim kmečkim otrokom po ljudskih šolah v pravem pomenu besede vbivali v glavo bla-

ženo nemščino; isto se godi žalibog še dandanes osobito po Koroškem, deloma tudi na Štajarskem, med tem ko obstoje pri nas na Primorskem, zlasti po mestih, kjer prebiva tudi velika množina Slovencev, čisto italijanske šole. Mar se ne pravi to s pestjo biti v obraz natornemu pravu in zdravemu razumu? Kateremu Nemcu, Francozu, Italijanu bi prišlo na misel, da bi dal svoje otroke že v ljudski šoli vzgajati in podučevati na pr. v slovenskem jeziku?

Zakaj pa naj bi se uprav nam Slovincem odrekala ta natorna pravica? Uzrok in svrha sta očitna. Ako je že v ljudske šoli podlaga vzgoji in poduku tuj, otroku neznan jezik, mora dosledno zaostati duševni razvoj otroka, ker ne dobi o nobeni stvari jasnega pojma; otrok se polagoma navadi misliti v tujem jeziku, v istej meri pa zgublja ljubezen do svojega materinega jezika, spoštovanje do svojih roditeljev in sorjakov, dokler se popolnoma ne potuji ter postane nasprotnik lastne narodnosti. Ali Vam je jasno, kaj nameravajo doseči naši narodni nasprotniki s tujim jezikom v naših ljudskih šolah? Ne več, ne manj, kakor polagoma uničiti slovenski narod. To pa je nasilstvo, je krivica, katerej se moramo z vsemi močmi v bran postaviti. Zato pa je tudi kat. shod po vsej pravici vsprejel resolucijo, v katerej odločno zahteva za Slovence natorno pravico vzgoje in poduka na edino pravej podlagi materinega jezika.

To pa smemo zahtevati tembolj, ker veljajo tudi za Slovence kakor za druge v Avstriji živeče narode državne osnovne postavbe, po katerih so vse narodnosti enakopravne t. j. imajo iste pravice, torej tudi pravico, da se slovenska mladina vzgojuje in podučuje v materinem jeziku.

Iz te resolucije se pa tudi jasno razvidi, kako neumestno je bilo zlasti od neke strani zlobno hujskanje proti kat. shodu, ki je ravno s tem svojim sklepom določno se potegnil za slovensko narodnost, za materin jezik slovenske mladine v ljudski šoli. Zakaj ne samo, da se zahteva učni jezik po ljudskih šolah, kjer bivajo izključno Slovenci, marveč zahteva kat. shod, da se ustanove kat. javne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom tudi tam, kjer bivajo Slovenci v manjšini, da je le postavno število otrok, drugod pa, kjer ni tega postavnega števila, naj bi se otroci v istej šoli razdelili po maternem jeziku v oddelke. Mar niso zastopniki I. slov. kat

shoda s tem pokazali jasno, da jim bije srce za slovensko mladino, katerej žele ohraniti materni jezik!

Tretja resolucija se glasi:

„Prvi slovenski katoliški shod izreka željo, naj deželni zbori, kateri zastopajo kraje slovenskih volilcev, prenaredé — kot nekak prehod do boljšega — naše šolske postave v takem smislu, kakor so jih prenaredili vrli Tirolci; dalje naj se poskrbi,

da bôdi poduk v ljudskih šolah praktičen ter nam vzgajaj dobrih gospodarjev, vrlih gospodinj in pridnih delavcev; osobito pa naj se vredijo ljudske šole tako, da se, kjer je le možno, delijo otroci po spolu zaradi pravdnosti in primernejše razdelitve učne tvarine.“

O tej in o sledečih resolucijah gledé ljudske šole pa bomo spregovorili prihodnjič par besedic v pojasnilo.

Sv. Oče Leo XIII.

Sv. Cerkev je mati znanosti in umetnosti. Skoraj vse šole, katere imamo dandanes, so rodile se v sv. Cerkvi. Sv. Cerkev je imela vedno tudi pravico do nadzorstva. Toda današnji brezverski vek je siloma iztrgal sv. Cerkvi iz rok šole in nadzorstvo. Po šolah, koder so nekdaž učili uzorni in slavni profesorji in navduševali krščanske mladeniče za vse dobro in lepo, sučejo se zdaj brezverski, malovredni ljudje, včasih tudi judje.

Liberalna piemonteška vlada je proglasila meseca septembra l. 1860., da nima Cerkev pri šolah več nobene besede, nobenega nadzorstva.

Kako moramo soditi mi katoličani o šolskem nadzorstvu?

Škof Peči je nemudoma spisal proti novemu šolskemu odloku protest na kraljevega komisarja.

1. Prva naloga vsake dobre šole je vzgoja. Vzgoja pa, kakor smo že zadnjič omenili, je mogoča samo na verski podlagi. O verski podlagi pa sme soditi samo sv. Cerkev in nobeden drug! Zato tiče dosledno Cerkvi nadzorstvo v šoli, da bodo vsi predmetje sloneli na verski podlagi in da se ne bo ničesar predavalo, kar bi bilo proti verskim načelom.

2. Šole so večkrat ustanovile pobožne osebe, ki so v svoji pismeni ali ustmeni oporoki odločno in jasno zahtevale, da naj šole vspevajo v senci

sv. Križa, pod nadzorstvom sv. Cerkve. Jemati pa sv. Cerkvi pravico nadzorstva v teh slučajih pravi se kršiti poslednjo voljo velikodušnih vstanoviteljcev.

3. Sv. Cerkev kot nositeljica in zaščitnica resnice, je začetnica vseh šol. Nobena vlada ni toliko podpirala in pospeševala znanosti in umetnosti, kakor sv. Cerkev. In vidi se dandanes, da se znanosti in umetnosti pogrezajo bolj in bolj v zimate, od kar so Cerkev pahnili iz šol. Sv. Cerkev toraj kot edina nositeljica in zaščitnica resnice in pravice mora imeti v šoli svojo besedo!

Tukaj hočemo omeniti nek ugovor, ki se tako glasi: Cerkev hoče imeti nadzorstvo v šoli, ker bi duhovniki radi brezobzirno in svojeglavno gospodarili. Ta ugovor se sliši pogostoma.

Ne tajim, da imajo morda nekateri nemerodajni duhovski krogi take pojme o šolskem nadzorovanju, da smatrajo šolsko nadzorstvo kot brezobzirno in kar je največ svojeglavno gospodarjenje in ukazovanje. Ali motijo se! Sv. Cerkev ljubi svobodo in dovoljuje vse, samo, da je verska podlaga zagotovljena. Le v verskem pogledu bodi nadzorovanje, raztegajoče se na vse predmete, v drugih rečeh bodi svoboda. Nadzorovanje bodi sicer natančno, pa nikdar svojeglavno!

LISTEK.

Za domovino.

V onih časih je bilo, ko so še grozoviti Turki hodili „v goste“ na Kranjsko. Ob reki Kolpi, ki deli to deželo od Hrvatske, stal je velik mlin bogatega kmeta in posestnika Ivana Ivića. Neko jesensko noč, ko je že vse spalo, zasliši Ivić, da nekdo močno trka na mlinova vrata. Urno vstane ter gre odpirat nič slabega se ne nadeja. Komaj pa odmakne, zapah pri vratih ter pogleda ven, vidi, da stoje pred mlinom trije oboroženi Turki. Ivić se vstraši, toda pogum ga ne zapusti, saj so mu bili že od davna znani taki gostje.

„Stoj Ivić!“ oglasi se zunaj Turek, „nocoj nam moraš služiti, ako ne, izgubiš glavo.“

„Kakor ukažete, storil bom vse, saj znam, da se vaši mogočnosti ne morem vstavljati.“

„Dobro,“ veli Turek, „odveži čoln in pelji nas onstran Kolpe, tam privežeš čoln, ter greš z nami in nam pokažeš skrivna pota po katerih se pride od tod v deželo naprej, ne da bi nas kdo opazil saj veš, da se nam po noči po neznanih potih lahko kaj pripeti.“

„Idimo torej,“ odgovori Ivić, „popeljem Vas, kakor želite.“

Odvezal je čoln in vanj so stopili Turki ter on sam. Kolpa je bila takrat precej narasla kakor navadno ob jesenskem času. Tiho je bilo vse, le valovi so delali šum zaletovaje se ob urno plavajoči čolniček.

Dospeli so sredi reke; Ivić je poznal globokéjše kraje; „zdaj je čas“ pravi sam seboj, upre se z veslom v stran, porine, čoln se zvrne — v trenutku bili so Turki v vodi.

„Gjaur!“ zasliši se iz treh grl, potem pa le šum po valovih in plavanje proti kraju.

Ivić je bil prvi onkraj reke; v roki je imel meč, ki ga je Turek odpasal ter položil v čoln. Luna je ravno pogledala iz oblakov, ko priplava prvi Turek do brega, Ivić pa ga udari z mečem po glavi — da se mrtev zvrne v reko nazaj. Tako stori z drugim in tretjim Turkom, kojih krvava trupla splavajo po Kolpi, katera je že tolikokrat preje pila kristjansko kri — — —

Drugi večer je Ivić po navadi spal v mlinu. Po noči ga zopet vzbudi hrup pred vratmi. Ivić slutí da ga ne čaka nič dobrega. Odpre zopet vrata in stopi pogumno pred — četo Turkov.

„Ivić, sinoči si imel goste, kam si jih spravil, kako si izpolnil njih povelje?!“ oglasi se poglavar.

„Dobro sem izvršil,“ de Ivić nič se plašeč.

„Naloga ti je bila peljati naše odposlance

Vprašamo pa, ali je brezobzirnost in svoje-glavnost mogoča samo pri duhovskih krogih? Ali ni veliko bolj mogoča pri posvetnih krogih, pri ljudeh, ki so včasih brezvestni? In ali ni vsakemu verniku odprta pot do višje cerkvene oblasti, ki vse z enako ljubeznijo sprejema?

Dalje! Laška vlada se ni zadovoljila samo s tem, da je izključila Cerkev iz šole, hotela jo je v vsem delovanju in podučevanju omejiti ter podvreči si. Nobena papeževa in nobena škofova naredba ne sme več imeti veljave, ako je kralj ne potrdi, ali kakor pravijo, dokler ne izreče kralj: Placet ali Exequatur. Nobeno imenovanje, nastavljanje in premeščenje duhovnikov ni več veljavno, ako je kralj ne potrdi.

Kako moramo mi katoličani soditi o zloglasnem: „Placet in Exequatur“?

Škof Peči se je temu novemu zakonu postavil po robu in je zložil l. 1863 protest na kralja, kateri so zopet podpisali vsi umbrijski škofje.

1. Ko je poslal Kristus svoje aposteljne učiti vse narode, jim nikakor ni ukazal, da si morajo prej pridobiti dovoljenje od posvetne oblasti ampak jim je naravnost rekel: „Pojdite po vsem svetu in oznanjajte evangelij vsem stvarem. Kdor bo veroval

se bo izveličal, kdor ne bo veroval, se bo pogubil. Mark. XVI. Učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem Vam zapovedal in glejte z Vami bom vse dni do konca sveta.“ Mat. XXVIII.

2. Iz zgodovine vemo, da so aposteljni neustrašeno oznanjevali sv. evangelij, neoziraje se na vlado. Bili so pripravljeni rajše umreti kakor pa izdati sveto vero in udati se kraljem in cesarjem. Nikjer se ne bere, da bi bili pri svojem delovanju kdaj vprašali posvetno oblast za dovoljenje. To priča dovolj, da je Kristus hotel, da bodi cerkvena oblast v svojem delokrogu neodvisna od posvetne oblasti.

3. Cerkev je družba in sicer najvišja družba, ki ima za vse ljudi najvišji namen. Država je tudi družba, pa ne najvišja, ker nima najvišjega namena. Namen države je podrejen namenu sv. Cerkve. Ali bi ne bilo toraj nasprotno zdravemu razumu, ako bi bili oblastniki najvišje družbe t. j. sv. Cerkve, podložni in odvisni od državnih oblastnikov? Državni oblastniki so dolžni podpirati cerkvene oblastnike, nikakor pa jim ukazovati!

S teh razlogov mora vsaki katoličan obsojati kraljevi „Placet in Exequatur.“

Cerkev in šola.

Udeleževanje učencev pri procesiji sv. Rešnjega Telesa.

Deželni šolski svet dolnjeavstrijski je ugodno rešil zahtevo dunajskega knezoškofijskega ordinarijata, da se ljudskošolski učenci pod vodstvom svojih učiteljev udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa. Okrajni šolski svet se je iz raznih ničevih uzrokov izrekel proti udeležitvi. Posebno učitelji so se upirali zahtevi knezonadškofijskega ordinarijata, kar je gotovo značilno in nam kaže, kako je v verskem oziru potrebna preosnova naših učiteljev.

„Slovenec“.

onkraj reke, nocoj bi bili oni morali zažgati vas na Gorjancih, pa do enajste ure ni še ognja. Našli smo pa tvoj čoln v vodi, ravno tako trupla dveh naših odposlancev, ti pa si živ; ti si jih prevrnil v vodo, ti si jih potolkel z mečem.“

* * *

„Da, ne tajim,“ pravi Ivič, „storil sem v istini tako. Izdajalec domovine Ivan Ivič ni bil nikoli in ne bode. Tu so vam prsi moje, storite z menoj kar hočete. Še kot malo dete zrl sem dostikrat smrti v obraz, ko so vaši ljudje umorili mojega očeta in drago mater, toliko manj se bojim sedaj prejeti znano mi plačilo. Pokončal sem poslance vaše, vest mi ni dala drugače. Oznanil sem tudi ljudem da kmalu pridete in da naj se vam postavijo v bran. Znam, kaj me čaka v vaših rokah; storite urno kar nameravate, Ivan Ivič umrje ali izdal ni svoje domovine!“

Turki niso dolgo premišljali; zvezali so Iviča ter ga za nogi na strop v mlinu privezali, mlin pa zažgali na vseh štirih voglih. V kratkem času je bilo kup pepela tam kjer je stal lepi mlin Ivičev. V mlinu je zgorel tudi gospodar izročujoč svojo dušo Onemu, h kateremu je vzdihovalo na tisoče kristjanov pod silo krutega Turka.

Zakaj ne jeste mesa?

V gostilni je sedelo pri mizi več gospodov, mej temi tudi duhovnik in dragonski častnik eden poleg drugega. Bil pa je ta dan petek. Prinesli so mesne jedi, duhovnik jih ne pokusi.

„Zakaj ne jeste mesa?“ vpraša ga častnik.

„Vam bom odgovoril, reče duhovnik, ako mi poveste, zakaj da nosite Vi rudeče hlače?“

„Ker mi tako velevala vojaška postava“ odvrne častnik.

„V petek se zdržati mesnih jedi je zapoved sv. Cerkve“ pravi duhovnik.

„Dobro,“ reče častnik, „pa ali ni to pretežko?“

„Mogoče“ mu odgovarja duhovnik, „pa povejte mi, zakaj nosite to težko čelado na glavi?“

Tudi to je zapovedano, odvrne častnik, in pa čelada varuje glavo proti vdarcem sovražne sablje.

„Prav tako,“ reče duhovnik, „post je tudi zapovedan ter varuje dušo proti najhujšemu sovražniku in je še po vzgledu mojega in Vašega Zveličarju posvečen.“

Častnik je umolknil.

Bratovščina sv. Cirila in Metoda.

Slomšek, kateremu katoliškemu Slovencu je neznano ime, slavnega škofa mariborskega, iskrenega rodoljuba slovenskega, toli priljubljenega pisatelja? Kdo naj našteje zasluge, katere si je pridobil za mili naš rod v verskem in narodnostnem pogledu? Pa ljubezen, ki je plamtela v njegovem plemenitem srcu, se ni omejila le na slovensko ljudstvo, objemala je vse ljudi, posebno tudi po duhu in jeziku nam sorodne narode slovanske. Kaj lepo opisuje to njegov životopisec preč g. Fran Kosar z besedami: „Zanj, ki je ljubil svoje ljudstvo le v Bogu in za Boga, ki je bil globoko prepričan, da vse narodno napredovanje, da, najvišja narodna omika narodu le malo koristi, ako ne deluje z enako gorečnostjo tudi v dosegu večnega namena; zanj ni moglo biti hujše bolečine, kakor videti, da je velika večina

slovanskega ljudstva odtrgana od srca edino zveličavne katoliške Cerkve ter da vkovana v pogubljive verige razkola, krivovere in brezverstva duševno in gmotno propada. Ta bolečina se mu je še povejšala, če je pomislil, da narodni čut, ki se je začel buditi pri vsch Slovanih, mnogokrat pozabi voditi narodne težnje tako, da bi se zedinili v onem najvišjem namenu, namreč da bi se zedinili vsi Slovani v enej veri in v enej ljubezni. Ta bolečina pa je morala postati naposled najbolj občutljiva, ko se je pokazalo, da bi bili nekateri narodni možje, napačno umevajoč pojem narodnosti, celo pripravljene žrtvovati najvišje dobrote, katoliško vero in katoliško edinost, zato da bi dosegli kot najvišje dobro zaželeno edinost v jeziku itd.

Da bi zavaroval Slovence proti tem pogubljivim nazorom ter da vtisne njih narodnim težnjam znak katoliške ljubezni, staval si je uzvišeni namen: ustanoviti bratovščino, koje udje naj bi po priprošnji sv. slovanskih apostelnov Cirila in Metoda molili za zedinjenje vseh Slovanov v katoliškej veri.

Noben pravi rodoljub si ne more želeči lažjega in slajšega sredstva, da deluje na najbolj uspešen način za resnično blagostanje slovanskih narodov, kakor je ta bratovščina“.

Tem besedam životopisca dostavimo še prekrasne besede Slomškove, zapisane v listu, kojega je priobčil o priliki ustanovitve in potrjenja te bratovščine. „V propadu (kojega je bil prouzročil zlasti mej Slovani nesrečni razkol v 11. stoletju) je zatoniła Slovanom lepa zvezda krščanske omike, katera jim je bila tako krasno zasvetila v 9. stoletju, ko so dobili splošni po krščanstvu posvečeni pismeni jezik; v ta globoki prepad se je pogreznila Slovanom jutranja zarja vzajemne književnosti. Srce ljudstva, vera mu je bilo iztrgana, v vsakem stoletju je nastal ta prepad mej obema strankama globokeji, vsi poskusi, da bi se zopet zedinili, so ostali z malimi izjemami brezuspešni, in Kristus kaže še dandanes bolj ko kedaj razkosano obleko svoje sv. Cerkve, zlasti mej mnogoštevilnimi narodi sicer tako dobrih, bogato nadarjenih Slovanov, ki so sicer tako blizo — pa vendar tako daleč.“

Zares zlate besede, ki pričajo, kako plemenito je čutilo Slomškovo srce za pravo blaginjo Slovanov. Izprosi od Boga s pomočjo sv. bratov Cirila in Metoda združenje vseh slovanskih narodov v kat. Cerkvi, je namen bratovščini, ki nosi ime sv. blagovestnikov. Te besede smo napisali tu z namenom, da priporočimo čitateljem „Pr. Lista“ to bratovščino, kakoršno imamo tudi v Trstu v župni cerkvi sv. Jakoba, predsednik jej je vlč. g. Varl, pri nov. sv. Antonu. — Možki udje te bratovščine, ki pa se ne sme zamenjati z društvom sv. Cirila in Metoda, plačujejo po 1 gld. na leto, ženske pa po 50 kr., ter molijo vsak dan po jeden Očenaš in Češčenomarijo s pristavkom „Sv. Ciril in Metod prosita Boga za nas“, o prazniku teh svetnikov pa sprejmejo sv. zakramente. (Seveda to ne veže pod grehom).

Družba podpira zlasti slovensko cerkveno petje pri službi božji v tržaških cerkvah. Vsako leto se opravi za žive in mrtve ude 24 sv. maš, vrhu tega pa še posebej na praznik sv. Cirila in Metoda in na dan vseh vernih duš. Glede na plemeniti namen bratovščine in na duševne dobrote, katere zajemajo njeni udje, jo prav toplo priporočamo vsem tržaškim Slovincem, da bi obilno pristopili in po svojih močeh pospeševali blage namene, katere je imel

slavni Slomšek pri ustanovitvi te bratovščine, ter tako pomagajo po svojih močeh tudi, da se prej ko prej vresničijo goreče želje sv. Očeta Leona XIII., ki se toliko trudi, da bi zedinil narode slovanske v katoliškej Cerkvi.

Narodno gospodarstvo.

Narodna ekonomija.

III. Imetje in bogatstvo. Vsa gospodarska dobra zamorejo se imenovati imetje ali posestvo. Kadar se imetje označuje, ne vprašamo, čegavo je, ležeče nam je le na vrednosti, ki jo ima v prometu. Težko je govoriti o imetju brez ozira na osebo, ker izraz imetje izvira od „imeti“ koji ako hoče določno govoriti, mora naznaniti osebo, ki je v tesni zvezi s stvarjo. Zato navadno označimo: Ysa gospodarska dobra, ki so v lasti fizične ali moralne osebe (torej posameznika ali društva) imenujemo imetje (imovina). Onega, komur pripada imetje, imenujemo ga lastnika, a ono imetje je njegova lastnina. Človek lahko uporablja dobra, ki niso njegovo imetje na pr. kmet zamore orati se sosedovim konjem; ta konj ni njegova lastnina. Imetje uporablja človek v to, da zadovolji sedanjim potrebam ter se pripravlja na prihodnje; le lahko-mišljen človek more tako živeti, da ne misli na prihodnost. Človek si pridobi imetje z delom in varčnostjo. Nekateri so toliko srečni, da morejo priti do imetja brez dela na pr. po daritvi, dedovanji ali igri; a tudi to imetje ni nastalo brez dela in varčnosti; trudili so se in varčili zanj drugi. Kedor ukrade ali ogoljufa, prišel je do imetja na prepo-vedan, grešen način, kar spada pod kazenski zak.

Z imetjem pokrivamo naravnost svoje potrebe, ali si pridobivamo novo imetje, s kojim se le zadovoljujemo potrebam. Prvo imenujemo porabljivo ali potrosno imetje, a drugo donašujoče (produktivno) ali proizvodno imetje.

Tako si razdeljujemo imetje glede na namen, ki ga ima v gospodarstvu. Vse ono, kar je odločeno, da porabimo je potrosno imetje na pr. hrana, obleka, a vse ono kar je odločeno, da nam nekaj donaša, je proizvodno imetje na pr. glavnica (kapital). Ali bode imetje porabljivo ali proizvodno, odvisno je od volje lastnika, a tudi od lastnosti dobra na pr. razna orodja morajo ostati vedno proizvodno imetje, a hrana je vedno potrosno; glavica je pa po lastnikovi volji ali potrosno ali proizvodno imetje. To imetje mnogokrat tudi omrtvi v rokah skopuha, ker ta iz skoposti svoje glavnice neuporablja ne kot potrosno in ne kot proizvodno imetje. So imetja, kojih ne moremo uporabljati kot potrosna, a kot proizvodna nam ne donašajo, zato jim rečemo, da so mrtva. Mrtva imetja so le nekoliko časa, ker umen lastnik jih navadno premeni v proizvodna.

Imetje posameznih oseb, potem društev ali korporacij zasebnega pomena imenujemo privatno, a imetje države, pokrajine ali občine javno imetje na pr. ceste so javno imetje.

Cela množina gospodarskih dober, s kojimi se pokrivajo potrebe celega naroda, imenujemo narodno imetje. Tu sem spada torej vse privatno in javno imetje. Statistika narodnega imetja se jako težavno preračuni, poštovati se mora tudi dobra, koja niso nobenega lastnina na pr. podnebje, položaj zemlje, prirodne lastnosti tal itd. Pri takošnjem proračunanju odbiti bi se moralo vse dolgove in prišteti vse glavnice.

Imetje je glede števila in vrednosti stvari, iz katerih obstoji jako različno, majhno, srednje in veliko. Na tem razločku ima svojo podlago bogastvo. Kdor ima takošno imetje, da živi v obilnosti, rečemo mu, da je bogat, a tako imovino imenujemo bogatstvo. Da bi imeli vsi enako imetje, bi ne bil nikdo bogat in nikdo ubožen, usled česar bi odpadel ta pojem. Bogataš je torej, kateri ima mnogo in to več kot drugi, a bogastvo je imetje veliko in to večje od imetja drugih. Vsled tega lahko rečemo: bogatstvo je veliko imetje oziraje se na potrebe lastnika in primerjaje ga z imetjem drugih (Dalje prihodnjič).

Iz dolinske županije. V prejšnjih številkah tega lista, govoril sem o delovanju naše kmetijske zadruge, o namenu kmetijskih zadrug sploh, konečno dotaknil sem se kulturnega sveta. Naj danes nadaljujem in sicer: iz koliko udov obstoji kulturni svet, kdo ima pravico sej kulturnega sveta se udeleževati in predloge pri istih staviti in konečno kdo ima pravico voliti in biti voljen v stalni odbor.

Deželni kulturni svet za Istro ima svoj sedež v Poreču, njegovi udje so:

- a) deželni predsednik,
- b) deželni odbornik, ki je ob enim namestnik predsednikov,
- c) dotični referent v zadevah deželne kulture pri namestništvu, katerega slučajno lahko drugi uradnik politične oblasti nadomestuje.
- d) dva od ministra poljedelstva poklicana uda,
- e) dva od deželnega odbora poklicana uda,
- f) vsakokratni predsednik v deželi obstoječih kmetijskih zadrug in slednjič,
- g) udje drugih društev, katera imajo po svojih pravih namen v zdatnem delu dežele, deželno kulturo pospeševati.

Iz tega se toraj vidi, da seje kulturnega sveta se takorekoč more vsak predsednik kmetijske zadruge udeleževati in pri istih staviti samostojne predloge v korist in prospeh kmetijstva v njegovem delokrogu. Glede na to svetovati bi bilo posebno sedaj, ko se bližajo volitve novega odbora naše zadruge, (decembra meseca t. l.), da si izberemo može oziroma moža, kateri bo izvestno se potezal za naše splošne koristi, ter odgovarjal svojem poklicu. Takih mož tudi imamo v zadrugi, da le ne zamudimo prilike katera se nam približuje!

Politični pregled.

Notranje dežele: Trst. Novi mestni svet izbral si je 5. t. m. župana in dva podžupana. Županom je izvoljen dr. Pitteri, ki je od 52 glasovnic jih dobil 46. Prvi podpredsednik je dr. Mojzes Luzzatto, drugi dr. Dmpieri. Burgstaller je umaknil svojo odločitev. 7. t. m. izvolili so se razni odbori; slovenski poslanci voljeni so vsi le v odbor za kupčijo, obrtnijo in kmetijstvo. Stalni mestni odbor ima 10 članov, a nijednega Slovenca, odbor za izobrazbo ima 15 članov, pa tudi nobenega Slovenskega poslanca. To pač jasno kaže, kakšno skrb bodo imeli mestni očetje za okolico sploh in še posebej za okoliške slovenske šole.

Dunaj. Zadeva o verskih vajah na Dunaju še sedaj ni končana. Okrajni šolski svet jo še zmiraj zadržuje. Ker stvari ne more več ugovarjati, pa nasprotuje pri vprašanju, kdo naj nadzoruje molitev v šoli. Knezoškofijstvo zahteva, naj molitev nadzoruje učitelj iste vere, katere so učenci, kar je povse naravno. Okrajni šolski svet pa zahteva, naj molitev nadzoruje vedno dotični razrednik, ki pa po avstrijski šolski postavi zamore biti tudi žid ali protestant. Toraj žid naj bi nadzoroval, kako bodo katoliški otroci molili Očenaš! Stvar je šla zopet na deželni šolski svet. Kdo se čudi, da se pri takih razmerah katoličani ne morejo zadovoljiti z novodobno šolsko postavo in zahtevajo versko šolo! — Uprav nosodišče je imelo obravnavo, ki je silno važna tudi za nas. Praški mestni zbor je sklenil, da bode magistrat uradoval in tudi z vsemi uradi dopisoval izključno češki. Vlada je razveljavila ta sklep, na kar se je mestna občina pritožila na upravno sodišče, ki je to pritožbo dne 13. t. m. zavrnilo in vladno odredbo potrdilo. — Kakor drugod, gibljejo se delavci tudi na Dunaju; imeli so 9. t. m. velik shod, pri katerem so zahtevali občno volilno pravico.

Kranjsko. Koncem tega meseca bode v Novem Mestu katoliški politični shod. 9. t. m. imela so slovenska sokolska društva velike slavnosti, pridružili so se jim tudi hrvatski Sokoli.

Koroško. C. kr. okrajni glavar Celovski je nekaterim slovenskim občinam naložil kazni, ker so mu dopisovale slovenski. Na pritožbo občin zoper to, je c. kr. ministerstvo odločilo, da jih nihče ne more siliti pisati nemški.

Češko. Vodja mladočeške stranke dr. Edvard Gregr se je baje naveličal političnega dela in se misli vsaj za nekaj časa odtegniti javnemu delovanju, ker so mu zdravniki izjavili, da mu je treba vsestranskega mira.

Šlezko. Poslanec Hruby je na volilnem shodu naglašal da bi se narodno vprašanje lahko rešilo, če bi se Nemci prijel načela: Jednake pravice za vse. Čehi v Šleziji nimajo nobenih sebičnih teženj, temveč le branijo narodnost in jezik, pa tudi spoštujejo narodnost in jezik drugih. Taka narodna ideja je etična, krščanska, pravična, naravna in zares avstrijska. Avstrija bode le mogočna, če se bodo narodnosti spoštovale med seboj, in se po krščanskih načelih ljubile. Toraj krščanska pravičnost in ljubezen zamore narediti mir med raznimi narodi!

Poljsko. V Krakovu so imeli katoliški shod, sličen našemu v Ljubljani lanskega leta. Zborovanje bilo je velečastno. Bili so pričujoči papežev nuncij Agliardi, kardinal Dunajevski, nadškof latinski, metropolit rusinski, nadškof armenski, škof latinski, škof grškega obreda, mnogo duhovščine, in mnogo državnih in deželnih poslancev. Vršilo se je vse v polnem soglasju duhovske in posvetne gospode. Tam namreč tudi posvetni veljaki priznajo, da je vera zmiraj na dnevnem redu, ker le na temelju prave vere more narod duševno in materialno vspevati, zato so duhovski in posvetni mogočnjaki povse edini, kjer gre za pravice sv. Cerkve in za pravice poljskega naroda. Živila sloga!

Tirolsko. Dne 10. in 12. t. m. vršile so se dopolnilne volitve za deželni zbor, kjer so italijanski poslanci zgubili svoje mandate zato, ker se niso hoteli udeležiti razprav deželnega zbora. Njih želja je, naj se italijanski del odtrže od nemškega, in

zanj ustvari poseben deželni zbor v Tridentu. Voljeni so bili v mestih, in v kmetijskih občinah razun enega vsi prejšnji poslanci.

Hrvatsko. Urednik „Hrvatske“ Lončević je bil obsojen na 1500 gld. kazni, ker je v svoj list vzel nekaj vrstic o trojedini kraljevini t. j. Hrvatska, Dalmacija in Slavonija! Hrvatska je v zvezi z Ogrsko, in madžaroni so zmiraj trdili, da je Ogrska na zgubi zaradi zveze s Hrvatsko. Zdaj pa je celo ogrska vlada priznala, da ima Hrvatska po odobrenih računih 1890.—1892. dva milijona prebitka. Opozicijski poslanci, posebno dr. Frank, pa dokazujejo s številkami, da so dohodki mnogo večji, nego se vodijo v računih v Budimpešti. Radovedni smo, kakšno štrugo bodo Ogrji kupili Hrvatski za priznana dva milijona!?

Vnanje dežele: Rim. Romarji še zmiraj prihajajo k sv. Očetu Leonu XIII. Te dni prišlo je iz Vzhoda osemdeset škofov in duhovnikov, katerim so papež posebno priporočali, da negujejo duha jedinstva sv. Cerkve in miroljubnosti.

Francosko. V Parizu so imeli mali punt. Nastali so poboji med dijaki in redarji, ker so ti nekega dijaka ujeli in izročili sodniji. Dijakom so se pri-

družili delavci. Zdaj pa vlada pōpolen mir. Vsa jeza nezadovoljnejšev vsula se je na glavo polic. prefekta Lozé-a, ker je ukazal policiji, naj pri zapiranju nemirnejšev ne gledajo, kakšno suknjo ima kdo, in je vsled tega ukaza policija zaprla več radikalnih časnikarjev, ki so delavce hujskali k izgredom. Policijski prefekt se je moral umakniti novemu prefektu Lepine-u, s katerim so zadovoljni radikali, in mir vlada po vsem mestu. Francoski senat je zavrzel sklep državne zbornice, da plačani javni uradniki (h katerim Francozi štejejo tudi duhovnike) ne morejo biti poslanci.

Nemčija. V državnem zboru so vsprejeli novi vojni zakon. Vlada je nekaj prijenjala; vse pa kaže, da sedanje povišanje nemške vojske ni zadnje. Časopisi že priporočajo povečanje topništva za 60 novih baterij, kar bo stalo zopet ogromnih novih stroškov.

Egipt. Mladi podkralj Abbas-Paša hrepeni po samostojnosti. Poskusil je iznebiti se angleškega upliva, pa se mu ni posrečilo; zdaj je šel obiskat v Carigrad sultana, ki bi se tudi rad znebil Angležev iz Egipta, in gotovo je, da se bosta lepo razumela, — če jima Angleži ne zmedejo računa.

Dopisi in razne novice iz slovenskih in drugih krajev.

Slap na Tolminskem. Mati je pustila samega otroka v zibelki ter odšla na polje. Domov prišedši najde dete mrtvo v zibelki. Otrok je v tem času silil iz zibelke in vrvice čez zibelko so ga zadušile. Županstvo je stvar naznanilo glavarstvu in to sodišču. Dne 7. t. m. je prišla komisija iz Tolmina, ter preiskovala, ni li morda bila kaznjiva nemarnost pri stariših. Ženske so nekoliko v strahu. Ta strah bo zelo koristil v prihodnje.

Raztelesenje se je vršilo na pokopališču v Ročah.

Iz Brd. Dne 4. t. m. popoldne vsula se je nad Kojškim in okolico drobna pa gosta toča s silnim vetrom. Nekateri vinograde je popolnoma pobila; na trtah ni videti družega kot gole ranjene mladike. Upalo je ubogo ljudstvo, da bo letos po več letih zopet doživelo dobro letino, in plačalo stare dolgove; a varalo se je.

L. 1891. je polovica trt pomrznila; leto pozneje dne 6. junija je toča skoro vse pokončala. Letos je zopet veliko trt pomrznilo, in toča ravno po tistih krajih, kakor lani, pobila. Vsakdo si lahko po tem predstavlja položaj naših kmetov. Dne 11. tega meseca začela je komisija pregledovati po toči opustošene vinograde in ceniti škodo.

Ponikve. Dne 3. t. m. oznanjal je mrtvaški zvon nepričakovano vest, da je tukajšnji gospod vikarij A. Kravanja se preselil v večnost. Vše dlje časa se je opazovalo na njem, da telo ni več v navadnem stanu. Grlini in želodični napadi so dali misliti. Ob nastopu poletnega časa je bolezen našla pot na zunaj. Konečno se je vgnezdila v grlu. Dvakrat je bil šel zaradi tega v Gorico. Toda bolezen je predaleč napredovala, pomoči ni bilo zanj.

Dan pred smrtjo je bil ranjki še dobre volje. Ker je bil ta dan cerkveni shod, zato je tudi še vse sam pripravljaj. Gosp. župniku na Št. Viški Gori je zagotavljal, da mu je bolje. Dal je tudi oznaniti navadna opravila prihodnjega tedna.

Ob 7. uri zvečer je bil z župnikom v utici na vrtu. Čez deveto se je pogovarjal s ključarjem.

Pripomnil je pa vsem: „Noči se bojim.“ Ob 10. uri začelo ga je dušiti, le z roko je dajal znamenja, sprehajaje se po vrtu. To je trajalo do polnoči. Ob polnoči popije še zdravilo ter potem se oblečen vleže na posteljo. Do dveh spi mirno, le grljenje v grlu je dalo na znanje, da se bliža h koncu. Okoli 2 in pol čez polnoči vstane in sede na stol in zajemlje sapo. Hoteč vstati se zgrudi mrtev na tla. Preveliko vnetje v grlu ga je zadušilo.

Kot kapelan je služboval v Biljani in Kanalu, kot upravitelj v Soči in Nemškem Rutu, kot vikarij v Orehku in na Ponikvah. Mož je bil star 47 let.

Pogreb se je vršil v sredo 5. julija. Vodil je vse preč. g. župnik s Št. Viške gore, spremljan od sosednih gospodov. Preden so pogrebci vzdignili krsto zapeli so Št. Viškogorski pevci „Ločitev.“ Po opravljenih molitvah v cerkvi zapeli so isti pevci „Jamico tiho.“ — Preden se je truplo izročilo materi zemlji, je preč. g. župnik imel pretresljiv govor. Mir njegovi duši!

Iz Tomaja 15. julija. Naš društveni vinograd je kaj krasen in bogato trgatav obeta. Dne 30. t. m. ob 4 uri popoldne bo v senci pod košatimi kostanji tik vinograda občno zborovanje. Vabijo se vsi deležniki in občinstvo.

Predsednik.

Županom mesta tržaškega in predsednikom mestnega sveta je bil zopet enoglasno izvoljen prejšnji župan dr. Ferd. Pitteri, le slovenski poslanci so oddali bele listke. Tudi prejšnja podpredsednika Luzzatto in Dompieri sta zopet voljena. Poslanec Burgstaller je pa zopet sprejel poslanstvo. Torej vse, kakor je bilo.

Na tržaški državni gimnazij se je zaključilo šolsko leto usled popraviljanja pri poslopju že 28. jun. Vseh dijakov je bilo v začetku šolskega leta 429, ob koncu 392. Po rojstnem kraju 230 iz Trsta in okolice, 87 iz drugih krajev na Primorskem, 15 iz Kranjske, 42 iz drugih avstrijskih kronovin, ostali iz tujih krajev. Po narodnosti: 128 Nemcev, 137 Italijanov, 76 Slovencev, 25 Hrvatov, 1 Čeh, ostali drugih narodnosti. — Po veri: 329 katoličanov,

24 nezedinj. Grkov, 21 protestantov, 3 anglikani, 15 židov. K zrelostnemu izpitu se jih je skupno oglasilo 36.

Dijaška kuhinja v Trstu je imela v preteklem šolskem letu skupnih dohodkov gld. 211-31, ostanek lanskega leta v gotovini gld. 1978, v hranilnici naloženih gld. 100. Vsega skupaj torej gld. 331-09, stroškov skupno gld. 220-58. Ostane gld. 110-51 in sicer v hranilnici gld. 100, gotovine v blagajni gld. 10-51. — Obed je dobivalo poprečno 11 dijakov iz okolice, ki so obiskovali državno gimnazijo.

Vsem p. n. debrotuikom izražata podpisana v imenu podpiranih dijakov najtoplejšo zahvalo nadejaje se, da bodo tudi v prihodnje radodarno pomagali pri tem delu krščanske milosrčnosti in domoljubnosti. — Istotako izrekata iskreno zahvalo slavnemu odboru „Slovanske Čitalnice“, ki je tudi letos dobrohotno odkazala prostor, kjer so dijaki obedovali in se učili.

V Trstu, dne 8. julija 1893.

Dr. Karol Glaser.

Julij Wardo.

Premeščen je prof. Genelin iz nemške realke v Trstu v Inomost, prof. Babsch iz realke v Gorici v Steyr; na goriško gimnazijo pride kot začasen učitelj suplent Tummler iz Plzna. Sodnijskim pristavom v Tolminu je imenovan Andrej Jeglič.

Slovensko-nemškega slovarja je izšel 5. zvezek od besede iz mól do klājnik.

Javni shod priredi vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda dne 26. t. m. v Sežani.

Duhovske spremembe: (v Goriški nadškofiji): Č. g. Primožič Josip iz Kobarida v Log (Bret) za vikarja, č. g. Leben Ivan nameščen v Kobaridu za kaplana, č. g. Camuffo Josip iz Gradeža za prvega kaplana v Oglej.

V Tržaški škofiji: Č. g. Rastelli Jurij od star. sv. Antona k nov. v Trstu kot ital. govornik; č. g. Buttignoni Just nemeščen kot stolni vikar pri svetem Justu; č. g. Šašel Emil od sv. Ivana pri Trstu v Vatovalje kot kaplan, na njegovo mesto č. g. Furlan A., č. g. Zajdala A. iz Vatovalj v Starado kot kap., č. g. Mecchia Karl, šk. kap. pojde na svojo prošnjo v Rim v višje šole, na njegovo mesto pride č. g. Masten Hugo, č. g. Brejcha Fr. iz Roča v Krašico kot kapl., na njegovo mesto v Roč č. g. Hrádek Venc. Vlč. g. Omers Josip, župnik v Kortah, je izvoljen župnikom v Sežani. Preč. g. Mujesan Fran je bil vmeščen kot kanonik v Piranu. Č. g. Tiringar Ivan kaplan v Karkavce; č. g. Halama Franc iz Lovrane v Brda pri Momjanu; v Lovrano pride č. g. Habat Josip; č. g. Sternad Josip kaplan v Preloko; č. g. Valensitz Rudolf kaplan v Škedenj (Servola). — Dne 19. t. m. so bili posvečeni v mašnike: Hugo Mioni, Dubrovič Vinko in Madalena Elij.

Uboj Dne 14. t. m. na večer sta šla skupaj nek Jurij Kritikos, Grk, in Leopold Ledinek nadlajtenant pri 87. regimentu, prepiraje se med seboj. Ko prideta na lesni trg, vskipela je Ledineku jeza, da potegne sabljo ter rani nasprotnika na glavo. Ta pa zgrabi samokres, ki ga je nosil v žepu, ter ustrelil Ledineka, da je nekaj minut pozneje umrl. Kdo je bil kriv temu prepiru in uboju? Lahkomišljena ženska in pa nebrzdana strast obeh nasprotnikov. Ubijalca, ki je zbežal, je policija takoj potem zasačila ter stavila na varno mesto, kjer se mu bo kmalu zazdravila majhna rana na glavi; da-li se bode tako hitro umirila tudi njegova vest, je drugo vprašanje.

Samoumor. Viktor Luzzatto, sin prvega predsednikovega namestnika v mestnem svetu tržaškem, Mojzesa Luzzatto, si je te dni na Dunaju, kjer se je učil medicine, uzel življenje.

Kolera hudo razsaja po nekaterih krajih, zlasti v Mekki (v Arabiji), kjer je podavila že na tisoče ljudi. Na nekem turškem parniku je od 850 potnikov jih umrlo 20 za kolero. Tudi v Parizu je zbolelo več ljudi za kolero podobno boleznijo. Širi se tudi po Ogerskem v okolici Budimpešte. Bog nas varuj te grozne morilke!

Nagla smrt v kopelji. 17letni goriški realec Jožef Lokar, nameraval se je ohladiti v goriški kopeli; nezavestnega izvlekli so iz banje. Odnegli so ga takoj k zdravniku, ki se je izrekel, da je mrtev.

Strela je v Cervinjanu vdarila nedavno dvakrat, ubila jedno ženo, drugikrat konja.

Koncert priredili so koncem šolskega leta goriški malosemeniščani v občo zadovoljnost. Napredek je očividni. Čast in hvala preč vodstvu, g. učitelju in dijakom!

Prošnje za vsprejem v malosemenišče goriško je čas vložiti od 15. julija do 15. avgusta.

Imenovanje. Stolnim kanonikom pri sv. Justu v Trstu je bil od Nj. Velič. imenovan vlč. g. J. Križman, c. kr. gimn. profesor v Pulju, skolastikom pa preč. g. kan. Fr. Černe.

Duhovne vaje bodo letos v goriški bogoslovnici povodom petdesetletnice papeževe proti koncu meseca avgusta.

V Gradežu je otvorena morska kopelj pod zdravniškim nadzorstvom. 3. in 4. julija pripeljalo se je v Gradež iskat zdravja nad 200 otrok.

Vipavska železnica. Pregledna komisija določila je vipavske železnice začetkom tekočega meseca sledeče postaje: Gorica, Bilje, Renče, Dornberg, Selo, Kodrovi, Žablje, Ustije in Ajdovščina. Gorica noče plačati obljubljenega zneska 100.000 gld. ker je prejšnji načrt premenjen. Kljub temu upamo, da bo sopihal železniški stroj po vipavski dolini.

V Dobrdo vpepelil je ogenj 8. t. m. Andreju Grgoletu hišo in pohištvo. Posestnik bil je zavarovan za kacij 800 gld.

Sklep šolskega leta. Goriška gimnazija zaključila je pouk 13., realka 15., bogoslovnica pa 21. t. m. Dijakom vošimo vesele počitnice!

Dar. Presv. cesar podaril je 100 gld. za zgradbo župne cerkve v Terzu.

Za slovenski konvikt sv. Alojzija v Gorici so darovali: Deželni odbor goriški 150 gld. P. n. gg. Kumar Karol, vikar 100 gld., Pelicon Val 20 gld., Hvalica Anton, Brezovščik Andr. sen., dr. Sedej Fran, Smrekar Fran. in J. J. vsak po 10 gld., (50) Pavletič Fran vikar in Pavletič Jožef župnik po 8 gld. (16), Kocijančič Nik., Lukežič Ivan, Poljšak Jožef, Berlot Anton, Mercina Jur., Fanagelj Štefan, Jug Anton, Bagatelj Anton, Primšar Josip, Peternel Jurij, Jekše Andrej, Kranjec Franc, Gregorčič Sim. vikar, Kokelj Janez, Mesar Anton, Gregorčič Ant. vikar, Kodelja Josip in Marinič Fran po 5 gld. (90), Mancini benefic., 4 gld., Pavlica Andr. kaplan 3 gld. Jakončič Anton tajnik, Leban Ign. kaplan in Sedej Janez vikar po 2 gld. (6), Lacina Ludvik, kaplan 1 gld. — Skupaj 440 gld. — Bog povrni!

Denašnji štev. je priložen Vozni red in cene; izdala A. Belec v Št. Vidu pri Ljubljani in A. Hauptmann v Ljubljani, — na kar opozarjamo cenjene čitatelje.

Priporoča se vsem sorojakom, da bi ga blagovolili podpirati v njegovej obrti.

Bajt Ivan

krojač **GORICA** krojač
ulica „Treh kraljev“ (Via tre re)

NOVA PAVLETIČEVA HIŠA.

M. POVERAJ,

trgovec in krojaški mojster

v **GORICI**, na **TRAVNIKU**

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega blaga za obleko raznih stanov, ovratnike za čast. duhovščino, opravo za c. kr. častnike in uradnike, vsakovrstno izgotovljeno perilo itd. itd.

☛ Vse po poštenu ceni. ☛

Anton Jerkič

fotograf v Gorici, v ulici Sv. Klare št. 5.

Edini slovenski fotograf priporoča se sl. občinstvu, osobito preč. duhovščini v mestu in na deželi, da bi ga podpirali v njegovem podjetju. Izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela strogo natančne in elegantne oblike. Za delo jamči. — Zaloga zanimivih stereoskopičnih obzorov od Gorice in okolice. — Cena posameznim 50 kr., 12tim pa samo 4 gld.

Anton Urbančič

G o r i c a

trgovec s tkanino in drobnino v Raštelu št. 20

Priporoča se svojim sorojakom ter naznanja, da prodaja razne tkanine za moške in ženske obleke, ovratnice, ovratnike, nogovice, trakove, gumbje, bombaž, sukanec in sploh ves drobiž, ki ga rabimo pri obleki.

☛ Nizke cene ☛

G. Likar

trgovec, **GORICA**. **Semeniška ulica 10.**

Ima v zalogi mašne in šolske knjige, sv. podobe, tiskovine za farne in županijske urade, raznovrstni papir, vsakovrstne pisarske in šolske potrebščine.

☛ Preskrbi tudi tisk za vizitke in vsakovrstne naslove, zavitke itd. po najnižjih cenah.

Čebelno-voščene sveče!

J. KOPAC

Solkanska cesta št. 9 v Gorici.

Sveče iz pravega čebelnega voska izdelujem in prodajam po 2 gld. 45 kr. kilo.

Za pristnost sveč pod mojo postavno protokolovano znamko, zagotavljam popolno jamstvo. Kdor drugače dokaže, dobi vsako odvzeto naročilo brezplačno in po vrhu še 100 gld. nagrade.

Priporoča se čč. duhovščini in č. cerke. oskrbništvom!

Čebelno-voščene sveče!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Z a o g l a s e

v „Primorskem Listu“ se plačuje po prostoru ali pogodbi. Celoletni veliko popusta.

Novina na cerkveno-glasbenem polju:

Slava Bogú. Cerkvene pesmi.

I. zvezek.

20 mašnih pesmi zložila P. Ang. Hribar in P. Hug. Sattner iz reda sv. Frančiška.

Cena partituri 80 kr., vsak glas 15 kr., po pošti 5 kr. več.

Dobiva se izključivo le v frančiškanskem samostanu v Ljubljani.